

Márkanbálggis – natur- og kultursti i Guovdageaidnu

Hvorfor natur- og kultursti midt i bygda?

Guovdageaidnu har i mange år hatt en natur- og kultursti, Suohpatjávri–Fárppaljávri. Denne bør opprettholdes og oppdateres, da den er nedslitt og har en del feil. Vi mener det likevel er behov for en natur- og kultursti sentralt i bygda, både fordi denne vil være lettere tilgjengelig for de fleste og fordi der er mye variert og verdifull natur og fordi det er der mange av de historiske begivenhetene har skjedd. I tillegg ser vi gjerne at det blir oppretta flere stier, særlig i Máze, men dette forslaget konsentrerer seg om en sti sentralt i bygda, som vi da har kalt Márkanbálggis.

Dette forslaget er et resultat av et samarbeid mellom Guovdageainnu meahcceguovddáš og Guovdageainnu historjásearvi, som står for henholdsvis den naturfaglige og kulturhistoriske delen av planen. Stien skal gi informasjon om lokal natur og viktige historiske hendinger, vesentlig innenfor området langs stien eller som man ser til fra denne. Stien skal legges slik at den kobler sammen alle skolene i bygda og sentrale steder som kommunehuset, kulturhuset, museet og kirka.

Vi ønsker å utvikle denne stien i samarbeid med Guovdageaidnu kommune og at den kommer med på kommunale planer for samfunnsutvikling og arealbruk.

Stien skal ved sida av å gi informasjon også være et fint turtilbud og bidra til å få flere ut i naturen.

I forbindelse med stien vil det måtte gjøres noe rydding og tilrettelegging, slik at det blir lettere å komme fram til fots. Forslaget vil kunne berøre ei rekke private og offentlige eiendommer. Vi ønsker sjølsagt å utvikle stien i forståelse med alle som er eiere og brukere av de berørte områdene, og vil kontakte dem etter hvert.

Felles senter

I Guovdageaidnu finnes det forskjellige organisasjoner for natur, kultur og historie og flere av disse har senter under oppbygging eller planlegging. Kommunen tok i 2018 initiativ til å samordne disse. De har i 2024 gjennomført et forprosjekt for felles senter, og vi søker nå om hovedprosjektet, der denne stien går inn. Det er for tida noe uklart hvor utstillingene til det felles senteret vil bli lokalisert, men natur- og kulturstien kan etableres uavhengig av dette.

Gjennomføring av ideen forutsetter at mange parter vil og kan samarbeide og at man klarer å få en viss felles finansiering, både for opparbeiding av uteareal og merking og for leie eller kjøp samt ombygging av eksisterende lokaler. Vi ønsker at dette blir tatt med i arbeidet med arealplan, stedsutvikling, omstilling og oppfølging av arkitektkonkurransen.

Stier

Vi tenker oss med tida et nettverk av stier i området mellom kirka i sør og Bohtaldievvá / Ájagohpi i nord. Hele stien og alle postene bør merkes med en felles logo (Kom gjerne med forslag!) og navnet **Márkanbálggis**.

Stien er tenkt med tre knutepunkt, med like oppslag om stien og kart over denne. Disse plasseres utenfor Gilišillju, Kommunehuset og Kulturhuset. Knutepunkta er start-/sluttpunkt for de forskjellige delene av stien.

A. Start ved Gilišillju, rundt Boaronjárga (retning mot sola), og tilbake til parkeringsplassen ved Gilišillju. Vil kreve ingen eller minimal rydding, men avtale med grunneiere.

B. Fra parkeringsplassen ved Gilišillju bort til Siva-bygget. Over brua, bort til Čorru gård og over mot gangvei, som krysses, rundt kirkegården til kirka / prestekontoret og ned til hovedvegen ved Rema og tilbake over brua.

Vil kreve avtale med eiere av Čorru gård.

Her kan legges inn mye lokal historie, bl.a. om Kautokeinoopprøret samt lokal kirkehistorie.

C. Følge veien til gamle sykestue med sving om gamle videregående skole, bak lutherske kirke over Hánnojohka til Boddu fra baksida, opp til Villmarksenteret, videre Alfreds Kro og Diehtosiida. Ned mellom rødt bygg (Frisørstua m.m.) og Esso. Over hovedvegen og til Kommunehuset. Vil kreve litt rydding og ei gangbru.

D. Fra kommunehuset bak grunnskolen, sti skrått retning Baktehárji. Like før toppen ta av sti til bak steinbrudd, ned til traktorveg og videre til Kulturhuset fra baksida.
Kanskje litt rydding over steinbrudd.

E. Fra baksida av Kulturhuset nordover til Rihccejávri, på vestsida av vannet og opp til Ájagohpi, som følges opp til Pit-Stop. Over hovedveien og sti forbi nye videregående skole til hotellet, som er sluttpunkt.

Vi foreslår en trinnvis utbygging, i alfabetisk rekkefølge

Til dette kan det etter hvert bygges til flere utløpere, f.eks.:

A+. Stien på Boaronjárga kan forlenges med flere utløpere, både til indre (Stuoraláddu) og ytre deler av neset. Noen steder vil det kreve rydding av kratt og/eller tilrettelegging som gangbru i våte områder.

E+. Fra Kulturhuset over vegen, mellom Arctic Lavvo og Ymber ned til elva og langs elva til kommunehuset.

Informasjonstavler

Det settes opp informasjonstavler langs stiene. Det kan variere hvor mange poster det blir i hver del, men som utgangspunkt kan vi tenke 10 poster pr. del, tilsammen omlag 50 poster.

Tavlene kan lages etter mal av den som står om Alta-Kautokeinovassdraget ved Gilišillju (og som tidligere sto like ved brua i sentrum. Plakatene kan ha et lite kart over stien med merke: Du er her.

Tavlene lages i to størrelser:

Store plakater (100x70cm): Ved knutepunkta. Kart over stien og informasjon om nærmeste billettsalg. Disse bør ha trespråklig informasjon, samisk, norsk, engelsk.

Mindre plakater (70x50cm): Langs stien. Disse bør ha tospråklig informasjon, samisk og norsk.

Informasjonen på tavlene bør være om planteliv, dyreliv, lokal kultur, historie og næringsliv, De fleste oppslag bør ha direkte tilknytning til det stedet den står, f.eks. at der har vært ei historisk hending, at ei plante vokser like ved eller at den fuglen som er omtalt er observert der. Det kan også være noen oppslag om viktige saker i Guovdageaidnu som ikke har direkte tilknytning til stien, f.eks. reindrift. Bedrifter, organisasjoner og institusjoner som ligger ved løypa kan få delta med tavle dersom de har tilknytning til natur eller lokal kulturhistorie.

Digital og trykt informasjon

I tillegg til informasjonen som er trykt på plakatene, kan det gis tilleggsopplysninger på en app med, tekst og lyd på forskjellige språk, eller kobles til merker på postene som kan leses av digitalt. Et eksempel er appen Vappus, som er brukt av RDM. (Er denne ferdig utvikla også for Guovdageainnu gilišillju?). På noen poster kan det være innspilte joiker med tilknytning til stedet der posten står, historiske begivenheter og personer, dyr, planter og naturformasjoner. (F.eks. fins en joik for Hánnojohka).

Informasjonen på postene kan også trykkes som hefter på forskjellige språk og legges ut på nettsida til stien.

Samarbeidende institusjoner

Gjennomføring av planen krever et godt samarbeid med kommunen og med forskjellige samarbeidende institusjoner. Meahcceguovddáš og Historjasearvi tar hovedansvaret for prosjektet, men andre institusjoner i det felles senteret, kommunen og institusjoner, forretninger, skoler og kontorer etter veien inviteres til å bidra med tekster og bilder og presentasjon av seg sjøl. På plakatene skal det da komme klart fram hvem som har bidratt.

Tilrettelegging og aktiviteter langs stien

Det må være tilbud om bruk av toaletter langs stien og god informasjon om disse, slik at man unngår forsøpling. Utedoer må vedlikeholdes, reingjøres og det må være tilstrekkelig papir og vaskemuligheter.

Det kan tilrettelegges med bål plass på Boaronjárga og kanskje også et sted nær Kulturhuset. Noen steder er det allerede benker ved stien, som vi kanskje kan avtale å få bruke. (Først finne ut hvem som er eiere av disse!) Det kan være aktuelt å sette opp noen få i tillegg. Ved alle steder med aktiviteter og hvileplasser må det være søppelkorg. Det kan også være aktuelt å sette opp mindre byggverk som ei grillhytte eller gapahuk.

Det kan legges opp til aktiviteter ved noen av postene, særlig for barn og barnefamilier, f.eks. lassokasting.

På postene kan man legge inn spørsmål til publikum, både barn og voksne, og det kan lages opplegg der man skal svare på disse.

Utstillinger

I tilknytning til stien bør det, i åpningstida, være tilgang til disse faste og variable utstillingene: Mer eller mindre etablerte utstillinger:

– Gilišillju

– Duodjeinstituhtta

Planlagte utstillinger:

– Felles senter (Meahcceguovddáš / Luohhteguovddáš / Struve / Tromholt)

– Dáiddadállu ?

Hva bør være gratis, hva kan koste?

Det hadde vært ønskelig å kunne gi alle tilbud gratis, men det er avhengig av ekstern finansiering som er vanskelig å få nok av. Derfor må vi prøve å få inn noen inntekter av brukerne.

Alle kan sjølsagt gå de delene av stien som er utendørs, men vi tenker at for å få med alle tilbud, må man kjøpe billett, som selges på knutepunktene, f.eks. av RDM, Servicekontoret og Biblioteket og evt. på internett eller som billettautomat. Det bør være billig for lokalbefolkninga og dyrere for tilreisende. Man kan da få tilgang til digital informasjon om postene. Det er også mulig å knytte informasjonen på app til betaling av billett. Det gjelder bl.a. informasjon på andre språk enn samisk og norsk. De som går stien vil da få tilgang til alle utstillingene langs veien.

Gjennom forhåndsbestilling og mot ekstra betaling skal man kunne bestille:

– Guida turer for grupper gjennom deler av eller hele stien.

– Sommer: Tur på elva med båt, med guide i elvebåt eller leie av kano/kajakk.

– Vinter: Tur med kjørerein, evt. hundekjøring.

– Foredrag / kurs om f.eks. fugl, planter, lokalhistorie, geologi.

Noe av dette kan organiseres av Meahcceguovddáš, mens andre aktivitetet ivaretas best av lokale turistbedrifter, som må gis tilbud om å delta i dette.

Tilbud om kjøp og salg

Langs stien bør være informasjon om tilbud om kjøp av varer tilknyttet lokal natur og kultur. Det bør settes opp poster ved bedrifter/forretninger, som ikke bare er reklame for den enkelte bedrift, men orienterer om mer generell kulturhistorie knyttet til forskjellige former for duodji, sølvsmier,

samekniver osv. Eksisterende produsenter og forretninger langs ruta bør inviteres til å annonsere i brosjyrer og på nettsida.

Museet har allerede noe salg av lokale bøker, dette kan kanskje utvides. Noen lokale produkter er også til salgs på eksisterende forretninger langs ruta som Maritex, Samekniv, Singer sølvsmie og det bør være mulig å koble på Čiŋat og Arctic Lávvu nær Kulturhuset. I tillegg bør det være mulighet for kjøp av mat/drikke fra naturen. Dette kan gjøres ved etablering av et kafetilbud eller påkobling av eksisterende kafetilbud. Det bør undersøkes om noen etablerte bedrifter langs ruta vil ta på seg salg av f.eks. tørka te, sopp og krydder fra naturen, samt holdbare produkter på glass og flasker. (Eks. produktene til Nordlysmat i Alta)

Tilpasning til årstider:

Det må gjøres noen tilpasninger etter årstider. I flomtida på våren må stien på Boaronjárga legges om eller stenges ei tid. På vinteren kan det meste av stien tråkkes / kjøres opp som skiløype, slik at det blir mulig å gå hele turen på ski. Det skal ikke være åpent for skuterkjøring etter stien, men kan være nødvendig å kjøre opp deler av løypa med skuter så det blir mulig å gå den til fots. Det kan da være nødvendig med et par mindre justeringer.

Utstillingene bør være åpne hele året, evt. med varierende åpningstid etter sesonger.

Hva er gjort hittil?

- Meahcceguovddáš har utarbeida lister over planter og sopp som vi har registrert på Boaronjárga, rundt Kulturhuset og mellom grunnskolen og elva, med informasjon om hva de enkelte artene kan brukes til. Vi har også tatt bilder av en stor del av de aktuelle artene.
- Vi har vært i kontakt med Arbeidssenteret, som kan påta seg å lage oppslagstavler i tre.
- Vi har henta inn tilbud fra to trykkerier i Alta på setting og trykking av plakater, og venter på et tilbud fra trykkeri i Guovdageaidnu
- Vi har diskutert planen med kommunal arealplanlegger, som sier at det ikke ser ut å være noen arealkonflikter knytta til stien, men at vi sjøl må kontakte alle berørte grunneiere.

Organisasjonsmodell

Meahcceguovddáš (GMG) og Historjásearvi må bli enige om en organisasjonsmodell. De kan f.eks. oppnevne et par personer hver til ei arbeidsgruppe for stien. Så lenge hovedprosjektet for felles senter pågår kan arbeidet med stien legges under dette, dvs. at Meahcceguovddáš har hovedansvaret, og at det organiseres under Meahcceguovddáš sitt organisasjonsnummer og kontonummer, men føres som eget regnskap. Prosjektleder og prosjektmedarbeidere blir da ansatt av GMG. GMG har ansvar for oppsetting av oppslagstavler og innhold og form på alle oppslaga unntatt de som samarbeidende parter tar på seg å levere innhold til. GMG setter opp budsjett, der det regnes ut standard utgifter for en post. De som ønsker en post for informasjon om egen institusjon, betaler da denne prisen, med mulig tilpasning for hvor mye de gjør sjøl.

Mulige samarbeidspartnere

- Luohteguovddáš
- Kunstnersenteret Dáiddadállu
- Guovdageaidnu kommune
- Nasjonalparkstyret for Anárjohka
- Guovdageainnu gilišillju / RDM
- Friluftsrådet / Perletur (Stien kan merkes også som Perletur, med koder på hver del av stien)
- Lokale turistbedrifter (reinkjøring, båtleie)
- Eierne av aktuelle lokaler og eiendommer
- Skoler og barnehager i bygda
- Samisk videregående skole og reindriftsskole – byggfag
- Kautokeino Arbeidssenter

Mulig finansiering

- Hovedprosjekt for felles senter (Søke FeFo, Sametinget, Fylkeskommunen, kommunen, Ovddos)
- Miljødirektoratet
- Den kulturelle skolesekken
- Den naturlige skolesekken
- Turistnæringa
- Billetter for stien
- Salg av varer og tjenester

Personalbehov/arbeidsplasser

Det trengs folk både til å utvikle tilbudet og til å drifte det når det kommer i gang. Man må bl.a. skrive og oversette tekster, skaffe bilder, lage plakater, snekre poster, lage nettsider og ikke minst datatekniske løsninger som binder det sammen.

I første omgang trengs det en prosjektleder og en prosjektmedarbeider (tilsammen ca. 1 full stilling), og ressurser til å kunne kjøpe arbeid og tjenester fra andre, noe som på årsbasis trolig vil tilsvare minst et årsverk fram til prosjektet er fullført. Også etter dette vil det trengs personale til å overvåke og vedlikeholde stien og informasjonen.

Noen av de berørte institusjoner har ansatte som kan gjøre noe av dette som del av sitt arbeid, men dette må beregnes i arbeidstid og tas med i budsjett og regnskap. Målet må være at mest mulig av arbeidet utføres lokalt, slik at det bidrar til å opprette eller opprettholde lokale arbeidsplasser.

Forslag i arkitektkonkurransen

Av 21 forslag til arkitektoniske løsninger i sentrumsområdet, har omtrent halvparten med etablering av stier. Noen av disse er omtalt som natur- og/eller kultursti, andre har ikke annen info enn at det skal være gangsti. Noen av forslaga overlapper mer eller mindre våre forslag, men ingen er helt identiske med vårt. Over halvparten av forslaga med en eller annen form for opparbeiding av stier, de fleste langs elva og/eller på Boaronjárga. Omtrent halvparten foreslår ei eller flere nye bruer over elva, flere foreslår gangbru over innerste del av Gorovuohppi. Flere av forslaga har med fugletårn, de fleste på Boaronjárga, noen også på Guhkesnjárga, Ájonjárga eller på østsida av elva. Flere foreslår forskjellige tilrettelegginger og aktiviteter langs stien og/eller utbygging av brygger og mindre bygninger for økt aktivitet på elva.

Vår vurdering er at mange av forslaga er gode. En del av dem synes å bygge på ideer som vi allerede har lansert. Noen forslag synes urealistiske, og tyder på at de har manglende kjennskap til naturforhold. Forslaget om gangbru over elva er interessant, men vil kreve en del arbeid og penger og spørsmålet er hvordan det vil virke inn for dem som i dag bor ved de aktuelle stedene, Vuolledállu – Sáttomaras og Ájonjárga – Duommanjárga. Ideen om bru fra Boaronjárga over elva er nok mindre aktuell. Det vil bety for stort inngrep i det flate Boaronjárga og det er vanskelig å få brua så høy at den kommer tilstrekkelig høyt over vårflommen. Vi ser heller ikke behov for ei gangbru såpass nær brua på hovedveien.

Dersom det blir aktuelt å bygge ei bru lenger ned i elva, kombinert med sti på østsida, kan dette godt kombineres med foreslåtte sti, som en utvidelse av denne. Man trenger likevel ikke vente på dette, men kan gjøre stien ferdig på vestsida, og så eventuelt kople på brua og østsida seinere. Det aller meste av aktuell natur- og kulturinformasjon vil uansett legges til vestsida og lett tilgjengelige område nær kirka og nåværende bru.

Flere av forslaga har med forskjellige senter for natur, kultur, verdensarv og kunst. Alle disse vil lett kunne knyttes til foreslått sti, med ett unntak som krever gangbru over elva.

Konklusjon: Arkitektforslaga og vårt forslag vil i stor grad kunne kombineres og utfylle hverandre. Foreslåtte nye bygg, bruer og stier vil i liten grad komme i strid med vårt forslag. Det bør være fullt mulig å starte arbeidet med Márkanbálggis nå, og så gjøre mindre tilpasninger seinere dersom det blir vedtatt å regulere og bygge med utgangspunkt i et eller flere av arkitektforslaga.

Nødvendige tillatelser, hensyn og undersøkelser

Oppretting og merking av natursti vil kreve tillatelse av dem som vil få stien over sin eiendom. Vi har laga ei liste over hvilke eiendommer som er aktuelle.

Noen aktuelle institusjoner for tilkobling og info på plakater:

- Gilišillju v/RDM
- Maritex (etterfølger)
- Singer
- Duodjeinstituhtta
- ABAS
- Kautokeino arbeidssenter
- Dáidadállu
- NSR
- Ávvir
- NRK
- GLR

Det må vurderes om stien og trafikk og aktiviteter på denne kan føre til belastning på landskap, natur og dyreliv. Dette er trolig mest aktuelt for Boaronjárga. Det er ønskelig å samle den informasjonen man har særlig om fugleliv og hekking her, og kanskje gjøre nye undersøkelser, for å avgjøre om man bør unngå noen løyper eller unngå trafikk til visse tider av hensyn til fuglelivet.

Tidsplan for arbeidet med Márkanbálggis:

Stien bør planlegges som en helhet, men gjennomføres gradvis, slik at de delene som blir ferdig kan tas i bruk etter hvert, og at man hvert år 2025-30 kan innvie en eller flere nye deler av stien.

Tidlig i 2025 søkes det finansiering for å tilsette en prosjektleder, som så begynner å arbeide med videre finansiering, samt

- Kartlegging av grunneiere og rettighetshavere, samtaler med dem som blir mest berørt av første utbyggingstrinn
  - Diskusjon med samarbeidspartnere om bidrag til informasjonen
  - Innhenting av faglig hjelp med fakta om biologi og historie
  - Utarbeiding av utkast til tekster og bilder til oppslag
  - Datatekniske løsninger for tilleggsinformasjon
  - Avtaler om produksjon av informasjonstavler
- Målsetting å få første delene av stien (A-B) ferdig sommeren 2026.

Utkast til arbeidsplan

a) Grovplassering av sti på kart.

b) Tema for sti

Hva er det viktigste å få fram innafor dette området når det gjelder

- dyreliv
- planteliv
- naturbruk
- naturinngrep (bygging av veg, elveforbygning)
- stedsnavn
- lokalhistorie, bl.a. kirke, skole,
- kjente personer som skal omtales på poster?
- joik, musikk, litteratur, teater

c) fastsetting av sti og poster

d) tekster til poster

e) foto til poster

f) mal for infotavler: størrelse og materiale.

g) grafisk utforming av infotavler

h) bruk av lyd, film

Hvilken kompetanse trenger vi?

- Kunnskap om lokal kultur og historie, hva har hendt hvor.
- Kunnskap om lokale stedsnavn, betydninga av disse.
- Foto: Ta eller finne/kjøpe inn skarpe bilder i god oppløsning som viser planter og dyr i dette terrenget eller tilsvarende miljø.
- Kunnskap om planter og dyr langs stien, deres levevis, utbredelse og evt. bruk.
- Datateknikk og layout
- Språk: Forklare på et enkelt og forståelig, men samtidig korrekt språk på samisk, norsk, engelsk, evt. andre språk.

Eksempel på mulige poster langs stien

Dette er ideer, ikke et ferdig forslag. Man må velge blant disse, alt kan ikkje være med. De enkelte postene må sjølsagt diskuteres med de som vil bli berørt og de kan komme med andre forslag og forbedringer.

Disse delene kan bygges ut gradvis, i noenlunde rekkefølge som nevnt.

Nr	Plassering	Tittel	Foto	Tekst	Ansvarlig	Merknad
A	Fra Gilišillju rundt Boaronjárga					
A1	Portal i gjerde fra parkeringsplass ved museet	Márkanbálggis – Natur- og kultursti	– gammel bygning – duodjigjenstand – bildekunst – plante – fugl – verdensarv	Informasjon om hvilke tema naturstien informerer om, hvor lang den er og hvor tilgjengelig	Felles	Teksten må her stå på minimum samisk, norsk, engelsk.
A2	Ved inngangen til museet	Guovdageainnu gilišillju – RDM.	– fra museumsutstillinga	Info om museet, hvem starta det når, innhold og ønske om utviding. Info om kjøp av billetter / app.	RDM	Etter å ha lest denne skal man gå inn på museet og kjøpe billett, evt. kjøpe fra automat.
A3	Ved sørenden av internatbygg	Skoleinternat 1946-58 (sjekk årstall)	Foto og tegninger fra internatet	Gjenreising og fornorsking. Bruk av internatbygget i seinere år.	RDM/GHS	Her og heretter står teksten bare på samisk og norsk, med unntak for skilt ved knutepunkt.
A4	Ved Pentaláddu, nær čilla	Ender og andejakt	Čilla, boarri, noen vanlige andeslag	Andejakttradisjonen i Guovdageaidnu og striden om denne	GMG, GHS	
A5	Ved Pentaláddu	Planter: Hesterumpe, elvesnelle			GMG	
A6	Ved elva	Planter: Sennagras, elvesnelle, kvann	Kvann i forskjellige stadier	Bruk av sennagras	GMG	
A7	Ved rad med uthus (under restaurering)	Samiske gårder	Foto og tegning av trad. gårdstun.	Samiske gårder før krigen. (Brenning og evakuering)	RDM/GHS	Kilde: Kjell Borgen: Samenes gårder i Indre Finnmark
A8	Ved gamle	Gamme	Tegning innredning av gammer	Samiske navn på innredning av gamle med forklaring	RDM/GHS	Her kan man sette seg inn og tenne bål etter avtale med museet. (evt. del av billett)
A9	Ved elva ned for gammen	Kvann		Kvann er ei av de mest brukte plantene til mat og medisin i både samisk og norsk	GMG	

				tradisjon. Hvordan bruke forskjellige deler.		
A10	Langs kjerreveg	Planter	Storveronika, ballblom, setermjelt		GMG	
A11	Langs kjerreveg	Planter	Rips, einer, åkerbær, kattedot		GMG	
A12	Langs kjerreveg	Bregner og sneller	Hengevang, åkersnelle, engsnelle, skogsnelle		GMG	
A13	Der kjerreveg går ned mot sandstrand	Elveforbygning	Steinbrudd, stein	Steinbrudd og elveforbygging, når og hvorfor	GMG, GHS	
A 14	Ved sandstrand	Fugler	Ender, bekkasin		GMG	Eventuelt fugletårn bygges innfor stien her.
A 15	Ved toalett	Søppel i naturen	Bilder av søppel funnet på Boaronjárga	Skader ved forsøpling, oppfordring om å plukke med seg.	GMG	Bålplass. Bør lages enkle benker til å sitte på ved bålet og settes opp søppelstativ.
A 16	Ved stiskille	Fugler, pattedyr (gnagere, rådyr, hare, rev, bisam)	Grønnstilk, sangere, jordugle		GMG	Vi trenger med info om hva slags gnagere som er her.
A 17	Langs indre sti videre	Jordbruk på Boaronjárga	Jordbruk i gammel tid		GHS	Hvor lenge pågikk jordbruket på Boaronjárga og hvor var det dyrka?
A 18		Planter	Harerug, Lappflokk Åkersennep m.fl.		GMG	
A 19	Ved gammelt hus	Planter	Marigras (háisuoidni)		GMG	
A20	Langs vegen	Lokalhistorie		Navnet Boaronjárga eller Boarrenjárga. Eldre bosetting	GHS	
A21	Øverli transport	Transport og veghistorie				Evt, kombineres med Traktor-Mathis
A22	Parkeringsplass ved Gilišillju	Planter	Engkall (ruhtarássi), ryllik, geitrams		GMG	
B	Fra Gilišillju om Čorru, kirka og tilbake					
B1	Ved SIVA	Duodjibedrifter	Duodji	Duodji instituhtta, Samekniv, sølvsmie	Bedrifter	Kan evt. Deles i to poster
B2	Ved brua	Alta-Kautokeino-vassdraget	Om vassdraget og fisk i det			Erstatning for tidligere plakat
B8	Čorru	Kautokeinooppøret			GHS	
B9	Čorru	Čorru gård – dyr			Čorru gård	
B10	Ved bekk	Planter			GMG	
B11	Rundt kirkegården	Lav, kråkefot			GMG	
B12	Kirka	Lokal kirkehistorie, kirkegården			GHS	
B13	Dam overfor Rema	Fugler			GMG	
B14	Ved brua	Gammel butikk	Butikkhistorie		GHS	

C	Fra SIVA til Kommunehuset					
C1	Ved Hánnojohka	Hánnojohka	Naturjoik		Luohteguovddáš	Joik.
C2	Veterinær/ jorde	Jordbruk i Gdg			GHS	Kan flyttes et annet sted
C3	Lutherske kirke	Kirkestriden i Guovdageaidnu			GHS	
C4	Gamle sykestua	Arbeidssenter og ABAS			Arb.senter ABAS	Tilbud om å delta med presentasjon, evt. utstilling
C5	Gamle SVSRS	Skolehistorie, evt. nye brukere av bygg			GHS, GMG	
C6	Ved Hánnojohka	Planter: Vier, mjørdurt	Hánnojohka joik		GMG	Info om elva og elveforbygning. Krever bygging av bru.
C8	Boddu	Fra diskotek til halleluja. Bruken av bygget gjennom tidene			GHS	
C9	Fjellstua	Fjellstuehistorie			Villmarkssenteret? GHS	
C10	Alfreds kro	Kafe, Guovdageaidnu kafehistorie			GHS, Alfred Larsen?	
C11	Diehtosiida	Sámi allaskuvla og andre institusjoner. Historia om samisk høgere utdanning og om SOR			Sámi allaskuvla, Sámediggi, Samisk arkiv	
D	Fra Kommunehuset til Kulturhuset					
D1	Kommunehus	Kommunal info			Kommunen	Knutepunkt med 3-språklig info om stien. Billettsalg på servicekontoret
D2	NRK Sápmi / GLR	Samisk kringkastingshistorie			NRK/ GLR	
D3	Gamle Telenor / tannlegebygg	Telehistorie		Når kom første telefon til Guovdageaidnu, telefonsentral, automatisering	GHS/ Telenor	
D4	Ved grunnskolen	Skolehistorie	Eldre grunnskolebygg.	Skolebygg i Guovdageaidnu gjennom tidene	GHS/ Kommunen	Skolehistoria fordeles på denne og A3 ved museet
D5	Ved vegen bak skolen	Planter: Bær i Guovdageaidnu	14 slags bær		GMG	
D6	Bak Traktor-Mathis	Maskin- og transporthistorie	Transport: Vogntog over vidda. Første traktor.		GHS	
D7	Målepunkt over steinbrudd	Geografisk oppmåling		Geografisk oppmåling i Guovdageaidnu gjennom tidene	Kartverket, Struvesenter	
D8	Steinbrudd	Geologi: Kautokeino-konglomeratet, steinbruddet	Elveforbygning. Utvinning og transport på 1950-tallet		GHS/GMG	
D9	Ved sti nord for	Sopp i			GMG	

	steinbrudd	Guovdageaidnu				
D10	Ved kulturhus	Planter: Fuglevikke, Engsoleie m.fl.			GMG	
D11	Kulturhus	Historia om Kulturhuset. Utstillinger ?			GHS	Billetter selges på biblioteket.
D12	Utenfor Kulturhus	Márkanbálggis – Natur- og kultursti		Informasjon om naturstien	Felles	Tekst på samisk, norsk, engelsk.
E	Kulturhuset nordover myr ved Rihcejávri, til vgs og hotellet					
E1	Čiŋat	Duodji				Bedriftspresentasjon + Duorji
E2	Arctic Lávvu	Lávvu				Bedriftspresentasjon + tradisjon med lávvu og goahti
E3	Yamaha-senteret	Snøskuterhistorie				Bedriftspresentasjon +
E4	Ymber	Kraftforsyning				
E5	LES-bygget	Reindriftsforvaltning	Reindrift og organisering		GMG	
E6	LES-bygget	NSR	Historia om samisk organisering		GHS, NSR	
E7	Dal bak LES	Planter	Gullris, engkall, fiol		GMG	
E8	Sti krysser bekk	Danning av myrmalm			GMG	Undersøke om dette virkelig er myrmalm
E9	Ved Rihcejávri	Gundadammen eller Rihcejávri?	Hvordan blir stedsnavn danna?		GHS?	
E10	Myr ved Rihcejávri	Planter, insekter	moser, tranebær, kreftkjuke, molte		GMG	
E11	Kryssing av E45	Merking av at stien krysser her.				
E12	Vgs/Beaivváš	Teaterhistorie			GHS/Beaivváš	Kan evt. stå ved kulturhuset
E13	Vgs/Beaivváš	Skolehistorie vgs			GHS/GMG	Kan evt. stå ved gamle vgs
E14	OL-bygget	Hvorfor OL-bygget?			GHS	
E15	Dárfejávri	Planter i vann og myr			GMG	
E16	Utsiktspunkt ved hotellet	Bealljáš – Muvravárri – Struve			GHS/Struve	Hovedplakat om Struve her.

Tillegg:

Emner som bør dekkes av naturstien, men som kan stå nesten hvor som helst:

- Klimaendringer og skogvekst
- Reindriften i Guovdageaidnu (Kan stå ved reindriftsforvaltninga LES eller ICR-SIVA)
- Pattedyr